

opusdei.org

Povijesni Isus

Članak o povijesnoj stvarnosti Isusa iz Nazareta:

"Propovijedanje rane Crkve uvijek predstavlja Isusa kao Sina Božjega i jedinog Spasitelja."

15.01.2015.

Posebno zanimanje za Isusa iz Nazareta probudilo se u svijetu na početku trećeg tisućljeća. Knjige koje su pisane o njemu u posljednjih nekoliko godina, iako nisu uvijek pozitivne, naglasile su pravodobnost i transcendenciju Sina Božjega koji je

postao čovjekom te atraktivnost njegovog života. Isus je prisutan u našim životima i danas kroz svoje zajedništvo s Ocem. Postavlja se pitanje što Isus donosi svijetu, što nam on daje? Odgovor je jednostavan: Boga! [1]

"Raspiruj vatru svoje vjere. Krist nije samo lik iz prošlosti. On nije sjećanje izgubljeno u povijesti. On živi! Pavao kaže: *Jesus Christus Heri i hodie: ipse et u saecula !* Isus Krist je isti jučer i danas - Da, uvijek i zauvijek! " [2]

Propovijedanje rane Crkve uvijek predstavlja Isusa kao Sina Božjega i jedinog Spasitelja. Proglašenje uskrsnog otajstva donosi sa sobom paradoksalnu najavu poniženja i uzvišenja, srama i trijumfa: *Mi propovijedamo Krista raspetoga koji je kamen spoticanja Židovima i poganima ludost, ali onima koji su pozvani, Židovima i Grcima, Krist je Božja snaga i Božja mudrost .* [3]

Nije bilo lako jer su prvi kršćani morali prevladati sablazan križa, realnost raspeća i smrti Sina Božjega u odnosu na sebe. Docketisti i gnosticisti pokušali su zaniijekati da je Isus imao pravo tijelo koje bi moglo sve pretrpjeti, a Nestorija je, dva stoljeća kasnije, tvrdio da su dvije osobe u Isusu, jedna ljudska i druga božanska.

No, povijesna stvarnost Isusa iz Nazareta nije izostala u bilo kakvom ozbiljnijem proučavanju. Iako nemamo veliku količinu podataka izvan Biblije o njemu i njegovoj misiji, ipak imamo dovoljan broj da bez ikakve sumnje možemo zaključiti da je živio na zemlji. Svjedočanstvo Flavija, primjerice, znatno je prihvaćeno. Židovski povjesničar iz prvog stoljeća, u jednoj od svojih knjiga, piše o Isusu kao o " mudrom čovjeku ako možemo o njemu govoriti samo kao o čovjeku koji je učinio izvanredna djela kao učitelj

ljudima koji prihvaćaju istinu".

[4]Kasnije, za vrijeme vladavine cara Trajana, Plinija Mlađeg i Tacit je pisao o Isusu; a nakon toga je Svetonije, Hadrijanov tajnik, učinio isto.

Međutim, osim tih referenci, evanđelja su "naš glavni izvor za život i nauk utjelovljene Riječi našega Spasitelja". [5]Ona nam daju detaljnu sliku njegove osobnosti. Tradicija Crkve je po nadahnuću Duha Svetoga prepoznala u tim spisima autentičan i siguran prikaz povijesnog lika našeg Gospodina, lika koji posjeduje božanski karakter.

Sveto Torinsko platno.

Vrijednost Evanđelja kao primarnih izvora za poznavanje Isusa nije stvaralo nedoumicu kod kršćana sve do kraja osamnaestog stoljeća.

Nekoliko protestantskih pisaca iz tog razdoblja pokušalo je analizirati evanđelja s isključivo

racionalističkim kriterijima, a analizirali su ih na taj način da su eliminirali odlomke koje su smatrali neprihvatljivima za "modernog čovjeka", pogotovo one koji se tiču čuda i proročanstava što se može objasniti samo izvanrednom božanskom intervencijom u povijesti. To je bio prvi pokušaj da se proučavanje evanđeoskih tekstova radi izvan tradicije Crkve, odnosno u smislu poništavanja vjere u Kristovo božanstvo.

Od tog vremena pojavila se nekolicina koja je "život Isusa" predstavljala kao život jednog od mnogih kandidata koji tvrde da su Mesija. Njegov je život bio viđen kao neuspjeh: osoba osuđena na smrt od strane rimskih vlasti, koja je morala biti primljena na određeni način i koja posjeduje neprijeporni moralni autoritet. Ovi pokušaji "povijesne" biografije često se vide u slikarstvu

kao portreti osoba koji ga slikaju, a ne Isusa Krista.

Kasnije je napredak egzegetskih studija doveo do jake reakcije protiv takve prakse. Evandjelja su bila doživljena kao tekstovi s iskrenom vjerom, ali s iskrivljenim činjenicama, što je bilo nemoguće dovesti u sigurnu vezu s onim što je ispričano. Ove su studije na taj način potaknule skepticizam o božanstvu povijesnog lika Krista. Ipak, kako je Benedikt XVI. isticao u svojoj knjizi *Isus iz Nazareta*, moderne egzegeze su u korištenju novih metodoloških uvida otišle izvan granica povijesno-kritičke metode te nude teološko tumačenje Biblije koji je u potpunosti u skladu s vjerom. [6]

Istina je da je Crkva proglasila Sina Božjega koji će i nakon dvadeset stoljeća i dalje biti kamen spoticanja za znanost i koji nam se predstavlja kao osoba kojoj trebamo posvetiti

vlastiti život kroz čin vjere. No, vjerovati ne znači samo biti "povjerljiv" ili lakovjerni vjernik – to znači živjeti vjeru koja se temelji na onome što je sam Bog rekao i učinio u povijesti, živjeti vjeru koja djeluje u stvarnom životu i djelima Sina Božjega koji je postao čovjekom, a koja se nalazi u njemu kao razlog za nadu.

Važnost povijesne zbiljnosti evanđeoske poruke jasno je vidljiva iz prvih trenutaka kršćanstva. Pavao je rekao: „*Ako Krist nije uskrsnuo, onda je propovijedanje naše uzaludno, a uzaludna je i vaša vjera.*” [7]

Čuda i tijelo Isusovo

Evandjelja nam govore da je Isus činio čuda. Stari zavjet također je sadržavao podatke o čudesima preko proroka poput Ilije i Elizeja, kao i ona koja se odnose na Mojsija i Jošuu. Izvan konteksta Biblije, u drevnoj književnosti, i židovskoj i

helenističkoj, bilo je sasvim uobičajeno pripisivati čudesa junacima priče.

Oni koji pokušavaju negirati istinitost Kristovih čuda - i svih ostalih čuda ispriповijedanih u Svetom pismu - obično ukazuju da kao prilog svojoj tvrdnji pridonosi činjenica da priče o čudesnim djelima podrazumijevaju fiktivni književni žanr koji ima za cilj možda veličanje povijesnog lika.

Ali, sličnosti brzo ustupaju mjesto dubokim razlikama koje upućuju na vjerodostojnost i istinitost Evandjelja. Na prvom mjestu, Isusova čuda su iznenađujuća u svojoj realističnosti u usporedbi s onima u drugim tradicijama. Evandelisti govore o čudima, ali ne postoji ništa pretjerano u načinu na koji su ih opisali. Slijepac počinje vidjeti; bogalj počinje hodati ...U samoj jednostavnosti priče jasno je da se ne pokušava veličati nikoga. Te priče su

bez ikakvog hvalisanja, jednostavno prikazuju svakodnevni život svojih podanika.

Naša pozornost je usmjerena na snagu kojom Isus obavlja ta djela. Čuda koja su ispriповijedana u rabinskoj literaturi, dogodila su se nakon duge molitve. Nasuprot tome, Isus ih radi po svojoj moći, uz riječi ili geste, a čudo gotovo uvijek slijedi odmah.

Još jedna jedinstvena karakteristika je Isusova diskrecija: rijetko preuzima inicijativu te je toliko povučen da je naredio nazočnima da o njegovim poznatim čudesima nikome ne govore. Sveto pismo ponekad čak navodi da nije mogao činiti nikakva čuda [8] jer nije našao potrebne duhovne dispozicije kod ljudi koji su bili uključeni.

Gora blaženstava.

U konačnici, važno je napomenuti da Kristova čuda uvijek imaju značenje koje nadilazi puko fizičko djelovanje. Naš Gospodin ne potiče ljude na žed za čudima i njihovu radoznalost. On traži konverzaciju duše, da ljudi svjedoče o njegovoj misiji. Isus jasno ukazuje da njegova čuda nisu samo čin. On ih čini po zahtjevu vjere u svojoj osobi, u misiji koju mu je Otac povjerio.

Stoga možemo zaključiti da je od evanđelista traženo da nam svima daju povijesne činjenice kako bi potaknule našu vjeru. Oni svjedoče o stvarnosti da je "sve u Isusovom životu bio znak njegova Otajstva. Njegova djela, čudesa i riječ Sve otkrili su da je "u njemu cijela punina božanstva koja prebiva tjelesno. "' [9]

Stoga, u središtu kršćanskog života,sveti Josemaría dao je savjet: "Uhvati okus one scene gdje majstor izvodi radove koji su i božansko i

ljudsko, i govori nam da smo i ljudskim i božanskim dodirnuli divnu priču o njegovom pomilovanju za nas i njegovu trajnu ljubav prema svojoj djeci. Ti okusi Neba su obnovljeni i danas jer Evanđelje je uvijek istinito. Možemo osjetiti, , možemo čak reći da smo dodirnuti Božjom zaštitom našim vlastitim rukama. " [10]

Isusovo tijelo, ipak, ne predstavlja samo čudo na određeni način. To se vidi još jasnije na primjeru na koji način on prilazi Zakonu i tradiciji. On tumači, pokazuje svoju istinsku dubinu te ih ispravlja. Ovo je još jedna posebnost koja nije pronađena u ikojem drugom svjedočanstvu iz tog vremena. Ovu originalnost koja je vidljiva u učenjima prikupljenima u evanđeljima, može objasniti samo jedinstven karakter Učitelja, odnosno njegova jaka osobnost i doktrina.

Njegova moć nad Zakonom se vidi kada smo ispitali kako ju je ispunio tako vjerno. Do tog ispunjenja Krist je otkrio zahtjeve koje sežu pravo u dubinu srca nadilazeći svaki trag formalizma.

Dio križnog puta, gdje je Isus prošao.

Jasno je da je Isus potvrdio zakon, ali on ga protumačio u skladu s novim duhom. Dakle, u isto vrijeme, kao što je ispunjen, on ga je i nadmašio. On je donio novo vino koje odbija svaki kompromis sa starim mješinama.

Osim toga, on je to učinio kao zakonodavac koji govori u svoje ime i ide dalje od Mojsija. Ono što je Bog rekao preko Mojsija, on je usavršio kao njegov jedinorođeni Sin.

Isus je otvorio novu eru Kraljevine koju su proroci davno najavili. On je uništio kraljevstvo Sotone i uveo istjerivanje duhova prstom Božjim. [11] Činjenica da je Isus bio Mesija nije mogla biti izmišljena od strane

njegovih učenika nakon Uskrsa. Evanđeoska tradicija sadrži previše čvrsta i skladna sjećanja u svom javnom životu za nekoga za koga tvrde da je posthumni izum proizveden u svrhu apologetike. Kristova učenja su neodvojiva od autoriteta s kojima ih je proglasio.

Isusovo božanstvo u evanđeljima

Baš kao što neki ljudi pokušavaju negirati povijesnost čuda, neki su rekli da naslov "Sin Božji" u evanđeljima samo pokazuje određenu posebnu blizinu Isusu Bogu. Oni što ovu tvrdnju obično ističu, ukazuju da ovaj naslov ima različite namjene u tekstovima iz tog doba. On je primijenjen na ljudima izuzetne svetosti, narodu Izraela, anđelima, plemićima ili osobama s nekog posebnog fakulteta. No, kada uzmemo u obzir evanđeoske priče, iz ponovljenih razlika postalo je vidljivo da se daju objasniti samo ako

se priznaje Kristova božanska priroda.

Tako Evanđelje po Marku svjedoči o činjenici da Isusova osobnost nadilazi samog čovjeka. Naravno, ponekad se Isus naziva Sin Božji od strane onih koji možda koriste taj izraz samo u općenitom smislu odnosno bez priznavanja njegove dublje implikacije.

Ulomak na zidu hrama u Jeruzalemu.

Ali, mi također možemo čuti glas samoga Oca na krštenju i preobraženju koji svjedoči da je Isus Sin Božji. U svjetlu ove izjave, možemo cijeniti u mnogim drugim odlomcima pravi i jedinstveni karakter Kristova božanskog sinovstva. Na primjer, Isus se predstavlja kao "voljeni sin" u prisposobi o ubojitim ljudima koji iznajmljuju vinograd te na taj način kao radikalno drugačiji lik od onih koji su poslani ranije. On također

pokazuje jedinstveni osobni odnos sinovstva i povjerenja s Ocem kad ga zove *Abba*, [12] ili "tata". (Markovo je jedino Evanđelje koje sadrži taj izraz.) U tom kontekstu zanimljivo je vidjeti kako je u Evanđelju vjeru u Isusovo božanstvo istaknuo u prvom stihu *Evanđelja Isusa Krista, Sina Božjega*, [13] i satnik pri priznanju, pri kraju evanđelja: *Zaista je ovaj čovjek bio Sin Božji!* [14]

U Matejevom evanđelju, Isusovo božansko sinovstvo prikazano je češće. Naziv Sin Božji proglašen je od strane ljudi koji su bili prisutni u njegovom životu, od satnika, onih koji prolaze ispod križa na Kalvariji, svećenika te Petra i učenika, pogotovo nakon čuda. Čak i jasnije nego kod sv. Marka, vidjet ćemo da nisu svi oni koji su ga zvali Sin Božji doista ga prepoznavali kao takvog, ali ipak evanđelist koristi tu činjenicu kao kontrapunkt onima

koji prepoznaju svoje istinsko dostojanstvo.

Treći evanđelist, pak, naglašava Isusov odnos s Ocem, uokviren u okruženju molitve, intimnosti i povjerenja, sebedarja i podnošenja, sve do posljednjih riječi izrečenih na križu: *Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj.* [15]

U isto vrijeme, lako je shvatiti kako su Isusov život i poslanje neprestano vođeni Duhom Svetim, sve od Blagovijesti kada je proglašeno njegovo božansko sinovstvo. Zajedno s tim značajkama koje su posebno istaknute kod svetog Luke, nalazimo i druge iskaze koji su zajednički i ostalim evanđelistima: zli duhovi nazivaju Isusa "Sin Božji" u iskušenju u pustinji te pri liječenju opsjednutih osoba u Capharnaumu i u Gerasi .

U Ivanovom evanđelju Kristovo božansko posinjenje predstavljeno je s najdubljim i transcendentnim

značenjem. On je Riječ koja je u Božjem krilu, a koji vodi našem tijelu. On je prije postojao, odnosno postojao je prije Abrahama. On je poslan od Oca te je sišao s neba

Ove karakteristike ukazuju na stvarnost Isusova božanstva.

Ispovijed njegova božanstva Thomas promatra kao vrhunac ovog Evandjelja u kojem piše *da trajno vjerujući da je Isus Krist, Sin Božji, imate život u imenu njegovu* . [16]

U Ivanovom evandjelju možda više nego u bilo kojem drugom Evandjelju, prisutna je potvrda Isusovog stvarnog božanstva u kojoj se jasno vidi da je dio samog središta apostolskog propovijedanja. Osim toga, ova tvrdnja utemeljena je na spoznaji da je Krist imao svoje vrijeme ovdje na zemlji.

U tom smislu, od posebnog interesa je za opoziv (a to je nešto što su svi evandelisti naveli) po kojem Isus

razlikuje svoj odnos s Ocem od drugih ljudi: *Otac je moj, koji me slavi, za kojega vi kažete da je vaš Bog*; [17] *Uzlazim Ocu svomu i Ocu vašemu, Bogu svomu i Bogu vašemu*. [18] Izraz "Oče naš" pojavljuje se na Isusovim usnama samo jednom prilikom kada podučava učenike kako moliti. Krist nikada nije stavio svoje posebno sinovstvo na istu razinu kao odnos sa svojim učenicima. To je znak svijesti da je on imao svoje božanstvo.

Propovijedanje rane kršćanske zajednice iskoristilo je proglašavanje, kateheze, poticaje i argumente u prilog vjere, oblike koji su također prisutni u evanđeoskoj pripovijesti. No, ta činjenica utjecala je na određeni književni stil, a ne snimku stvarnih događaja.

To je korisno u smislu shvaćanja da su zahtjevi propovijedanja imali svoje značenje pri odabiru određenih

odlomaka u želji da mnogi drugi koji su ih mogli koristiti [19] budu potaknuti evanđelistima koji su predstavljali Kristov život na način koji je bio više teološki nego biografski, više tematski nego kronološki. No, nema razloga za mišljenje da ih je to dovelo do toga da krivotvore sjećanja, stvore ih ili izmisle.

Štoviše, uključivanje zbunjujućih izraza i događaja još je jedan dokaz vjerodostojnosti Evanđelja. Zašto bi se Krist htio krstiti ako nije imao grijeha? Zašto spominjem očito neznanje o Isusu s obzirom na Parusija, ili da je bio u mogućnosti u vremenu činiti čuda, ili da je bio umoran? Još jedan znak vjerodostojnosti je semitski oblik riječi te korištenje izraza koji su arhaični ili koji nisu preuzeti mimo kasnije teologije, kao što je "Sin Čovječji."

Naracija u evanđelju ispunjena je epizodama koje pokazuju iskrenost i prirodnost. To je znak za tvrdnju o neistinitosti, a prisutna je želja da skupimo Isusov život u okruženju tradicije Crkve. Tko sluša i prima Riječ, može postati učenik. [20]

S kršćanskom porukom, vjerom i povijesti, teologijom i razlogom zbog kojeg su isprepleteni, apostolski svjedoci iskreno su izjavili da pokazuju odlučnost da temelje svoju vjeru i poruku na činjenicama. Na stranicama Evanđelja, Krist se očitovao ljudima svih vremena u stvarnosti svog života i njegove poruke. Čitajući ih, predstavljeno nam je mnogo više nego samo moralni ideal ili doktrina. Mi smo počeli "razmišljati o Isusovu životu, od rođenja sve do njegove smrti i uskrsnuća,"[21], jer "kada volite nekoga, želite znati sve o njegovom životu i karakteru te kako postati poput njega. " [22]

B. Estrada

Fusnote:

[1]Usp Joseph Ratzinger (Benedict XVI), *Isus iz Nazareta* , ch. 1 i 2

[2]*Put*, br. 584.

[3]*1 Kor* 1:23-24.

[4]Usp Josip Flavije, *Antiquitates Judaicae* 18, 3, 3.

[5]Vatikan II, Dogmatska Const. *Dei Verbum* ,br. 18.

[6] Usp Joseph Ratzinger (Benedict XVI), *Isus iz Nazareta, Predgovor, str. XXIII.*

[7]*1 Kor* 15:14.

[8]usp *Mt* 13:58; *Mk* 6:5-6.

[9]*Katekizam Katoličke Crkve*, br. 515.

[10]*Prijatelji Božji*, br.216.

[11]Usp. *Lk* 11:20.

[12]*Mk* 14:36.

[13]*Mk* 1:1.

[14]*Mk* 15:39.

[15]*Lk* 23:46.

[16]*Iv* 20:31.

[17]*Iv* 8:54.

[18]*Iv* 20:17.

[19]Usp *Iv* 21:25.

[20]Usp Joseph Ratzinger (Benedikt XVI), *Isus iz Nazareta*, poglavlje 4, str. 117.

[21]*s Kristom*, br. 107.

[22]*Ibid.*

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/povijesni-isus/](https://opusdei.org/hr-hr/article/povijesni-isus/) (9.04.2026.)